

Szkodniki wczesnych faz rozwojowych buraka a wycofanie neonikotynoidów

Włodzimierz Spychała, Nordzucker Polska S.A.

Obecny rok jest kolejnym, w którym stosowanie neonikotynoidów w zaprawach buraczanych jest mocno ograniczone. Tylko kilka odmian buraków będących w tym roku w doborze zostanie zabezpieczone tą zaprawą. Ponadto kilka substancji czynnych stosowanych w insektycydach zostało wycofane i w planie są kolejne działania w tym zakresie.

Ograniczenie w stosowaniu insektycydów

Kilka lat temu w UE prowadzona była dyskusja na temat możliwości dalszego stosowania trzech substancji z grupy neonikotynoidów (imidachloprid, klotianidyna, tiametoksam). Substancje te były często wykorzystywane w zaprawach nasiennych oraz stosowane były w opryskach i mogły mieć negatywny wpływ na środowisko. W obecnym sezonie podobnie jak w latach poprzednich na podstawie przepisów derogacyjnych możliwe będzie zastosowanie zapraw neonikotynoidowych. Niestety obowiązujące prawo ponownie nie dopuściło do importu materiału siewnego z ww. zaprawami insektycydowymi, i tym samym udział zapraw neonikotynoidowych w bieżącym sezonie wegetacyjnym będzie stosunkowo niewielki. Możliwe jest tylko stosowanie materiału siewnego, który został zaprawiony neonikotynoidami na terenie Polski.

W obecnej sytuacji na większości naszych plantacji ochrona insektydowa buraków w pierwszym okresie wegetacji tak jak i w latach poprzednich będzie ograniczona do teflutryny (Force 20 CS). Dalsza

ochrona plantacji przed szkodnikami będzie realizowana już tylko poprzez opryski insektycydowe. W przypadku większej presji szkodników, liczba tych zabiegów będzie musiała być również zwiększona. Wykluczenie kolejnych substancji czynnych ze stosowania w rolnictwie spowodowało, że ilość dostępnych insektycydów mocno się skurczyła. Efektem tego może być spadek plonów buraka, który był obserwowany w minionych latach, w niektórych krajach europejskich. W ubiegłym roku z uwagi na przebieg warunków pogodowych a przede wszystkim chłodną wiosną presja szkodników była mniejsza w porównaniu z latami wcześniejszymi. Pozwoliło to na zmniejszenie liczby zabiegów w celu ochrony plantacji. Pamiętamy jednak wcześniejsze lata gdzie sytuacja była znacznie trudniejsza, jak to miało miejsce w 2019 i 2020 roku. We Francji zakaz stosowania neonikotynoidów spowodował wtedy wzrost zakażenia buraków wirusem żółtaczkę przenoszonej przez mszyce. Austria oraz inne kraje Europy a także południowa Polska borykały się z dużym nasileniem szarka komośnika. W ubiegłym roku populacja tego szkodnika i jego prawdopodobna migracja w głąb kraju została istotnie ograniczona ze względu na warunki pogodowe, które wystąpiły wiosną. Duża wilgotność gleby oraz niskie temperatury nie sprzyjały rozwojowi tego szkodnika.

Substancję czynną chloropiryfos od kilku lat nie wolno stosować w uprawie buraków co przy dużym nasileniu pędzaków i drutowców może stanowić problem. Aktualnie poza zaprawami chemicznymi nie

Żółte pułapki pomagają w identyfikacji owadów pojawiających się na polu (Foto: S. Spychała)

ma innych preparatów zarejestrowanych do walki z tymi szkodnikami na plantacjach buraka. Diameoat, który był w preparatach tj. Hunter S 400EC, Danadim 400EC nie wolno już stosować w ochronie insektydowej. Również Proteus 1100D ze względu na to, że zawiera w swym składzie Tiachlopryd, związek z grupy neonikotynoidów nie może być stosowany w ochronie insektydowej plantacji buraczanych. Ministerstwo Rolnictwa czasowo dopuszcza stosowanie niektórych insektycydów. Przykładem są następujące preparaty, które w ubiegłym sezonie można było wyjątkowo stosować: Karate Zeon 050 CS dopuszczony do zwalczania szarka komośnika oraz preparat Closer do zwalczania mszyc. Obecnie są też czynione starania o czasowe w tym sezonie zezwolenie na stosowanie środków ochrony Closer i Mospilan, które są pomocne przy zwalczaniu mszyc w uprawie buraka cukrowego.

Kontrola plantacji pod kątem występowania szkodników ma istotne znaczenie w celu podjęcia decyzji o wykonaniu zabiegu insektycydowego (Foto: W. Spychała)

Szkodniki na plantacjach

W Polsce na plantacjach buraka cukrowego może pojawiać się wiele różnych gatunków szkodników. Poniżej przedstawione zostały te gatunki, które najczęściej mogą spowodować szkody na polach buraczanych mające znaczenie gospodarcze.

– **Drobnica burakowa** (lat. *Atomaria linearis* Steph) – Owad żeruje na części podliścieniowej i korzeniach siewek buraka. Występuje w większych ilościach na glebach zwięzłych gliniastych i próchnicznych. Ślady żerowania to małe wgłębienia i czarne plamki. Uszkodzone siewki przez drobnicę są podatne na infek-

cję zgorzeli siewek, ponieważ owad uszkadzając siewkę stwarza warunki wniknięcia grzyba do rośliny.

– **Pchełka burakowa** (lat. *Chaetocnema concina*) – Małe owady wygryzają w blaszkach liściowych i liściach dziurki wielkości 1–2 mm. Większe szkody powodują w fazie liścieni i pierwszej pary liści. Opryskiwanie insektycydem jest wskazane jeśli na 1 cm długości liścia są więcej niż 2 miejsca żerowania, a podczas wschodów – jeśli co druga lub co trzecia siewka wykazuje miejsce żerowania.

– **Śmietka burakowa** (lat. *Pegomyia betae* Curt) – Larwy śmietki wygryzają miękisz liści między dolną i

Progi ekonomicznej szkodliwości		
Szkodnik	Próg szkodliwości	Termin obserwacji szkodnika
Drobnica burakowa	20 % opanowanych roślin	od wschodów do fazy 4 liści
Pchełka burakowa	Obecność chrząszczy lub uszkodzeń na roślinach, w warunkach sprzyjających dalszemu uszkodzaniu buraków	od wschodów do fazy 2 liści
Śmietki	– 4 jaja lub miny/roślinę w fazie dwóch liści właściwych (BBCH 12) – 16 jaj lub min / roślinę w fazie 4 liści właściwych (BBCH 14)	od wschodów do fazy 8 liści
Mszycy brzoskwińowa Mszycy burakowa	co najmniej 15 % zasiedlonych roślin	do fazy 4 liści

**Sprawdzona marka,
wyjątkowo szybki
efekt działania.**

- ▶ sprawdzona marka – od lat skuteczny
- ▶ „knock down” – szybko widoczny efekt działania
- ▶ duża niezależność od warunków środowiskowych
- ▶ niezwykle skuteczny na formy odporne mszycy

ADAMA

® zarejestrowana nazwa ADAMA Polska
Ze środków ochrony roślin należy korzystać z zachowaniem bezpieczeństwa. Przed każdym użyciem przeczytaj informacje zamieszczone w etykiecie i informacje dotyczące produktu. Zwróć uwagę na zwroty wskazujące rodzaj zagrożenia oraz przestrzegaj środków bezpieczeństwa zamieszczonych w etykiecie.

górną skórką, powodując na liściach blednące place. W roku obserwuje się kilka pokoleń śmietki, lecz znaczenie gospodarcze ma pierwsze pokolenie, które występuje od wschodów do 4 liści właściwych.

– **Mszycy brzoskwiniowa** (lat. *Myzus persicae*) – Szkodliwość mszyc polega na wysysaniu soków z rośliny oraz przenoszeniu wirusów mozaiki i żółtaczki buraka. Im wcześniej mszyce wystąpią na plantacji i zainfekują rośliny wirusem, tym większe wyrządzą szkody.

– **Mszycy burakowa** (lat. *Aphis fabae*) – Kolonie mszyc z większą ilością pokoleń. Liście lepkie błyszczące pokryte spadzią. Szkodliwość mszyc polega na wysysaniu soków z rośliny oraz przenoszeniu wirusów nekrotycznej i łagodnej żółtaczki buraka.

Szarek komośnik

W ostatnich latach, w niektórych rejonach Europy i Polski duże zagrożenie dla upraw buraka cukrowego stanowił szarek komośnik. Szkodnik ten żerując na roślinach w fazie liścieni, zjada całą część nadziemną łącznie ze stożkiem wzrostu. Przyczynia się to do wypadania całych roślin na plantacji i zmniejszenia obsady, a w skrajnych przypadkach całkowitego jej zniszczenia. Dorosły okaz tego szkodnika to chrząszcz, z rodziny ryjkowcowatych, długości 11–15 mm, z wydłużoną głową, zaopatrzonej w krótki, spłaszczony ryjek. Szaroczarne ciało pokryte jest gęstymi szarymi do brązowych łuszczykami i włoskami. Na każdej pokrywie biegnie czarny, ukośny pasek bez łusek. Szarek występuje głównie w rejonach suchych i ciepłych, gdzie powoduje duże uszkodzenia wśród wschodów i młodych siewek. Żeruje głównie w porze wieczornej i nocnej, ale często także można go zauważyć podczas słonecznego i ciepłego dnia. Kiełkujące młode

Skuteczna ochrona plantacji ma wpływ na utrzymanie zdrowej plantacji (Foto: W. Spychała)

siewki buraka z zaprawianych nasion osłabiają aktywność szarka. W okresie, kiedy buraki mają 6–8 liści, samice składają jaja kilka centymetrów pod powierzchnią gleby, w pobliżu roślin żywicielskich oraz chwastów takich jak komosa czy szarłat stanowiących także pokarm dla tych insektów. Białe, beznogie larwy z mocnym narządem gębowym gryzącym, wygryzają rany w korzeniu głównym. W ciągu lata dorastają, przebywając cały czas pod powierzchnią ziemi, a pod koniec lipca i w sierpniu przepoczwarczają się. Do tej pory występowanie tego szkodnika w naszym kraju ograniczało się do rejonów południowo-wschodnich. Należy zwrócić sobie sprawę z tego, że łagodne zimy i ciepłe suche wiosny mogą przyczynić się do dalszej migracji tego szkodnika.

Monitoring szkodników

Zauważone w ostatnich latach zmiany polegające na ocieplaniu się klimatu powodują, że prawdopodobnie będziemy mieć do czynienia z coraz większym nasileniem szkodników, szczególnie tych preferujących ciepło. Dlatego tak ważne są wnikliwe obserwacje plantacji. Wychodząc temu naprzeciw konieczne jest prowadzenie monitoringu występowania szkodników.

W Nordzucker Polska na wybranych plantacjach inspektorzy surowcowi wraz z początkiem wschodów i wzrostu buraków prowadzą cotygodniową kontrolę plantacji. Następnie zbierane są wyniki ze wszystkich rejonów uprawowych a w przypadku zagrożenia wysyłane są komunikaty sms do plantatorów o konieczności wykonywania zabiegów. Wyniki prowadzonych obserwacji są tylko wskazówką, plantator sam musi regularnie kontrolować swoje plantacje. W przypadku gdy rolnik zauważy, znaczące nasilenie szkodników musi zastosować środek owadobójczy. Działy surowcowe służą doradztwem w zakresie doboru insektycydu oraz wykonania zabiegu.

Podsumowanie

Ochrona plantacji buraka przed szkodnikami jest bardzo ważna i wpływa na stan i rozwój plantacji podczas całego sezonu wegetacyjnego. Tak jak w innych istotnych sprawach związanych z uprawą buraków ważne jest zaangażowanie wszystkich a przede wszystkim plantatorów. Sprawne działanie oraz reakcja na wszelkie komunikaty informujące o konieczności wykonania zabiegu insektycydowego jest podstawą ochrony plantacji przed szkodnikami.